

**Є.В. Наконечний, аспірант,
М.В. Яценко, аспірант, І.Й. Ткачук, аспірант,
Черкаський державний технологічний університет**

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Аналіз діяльності агропромислового виробництва свідчить про необхідність наукового обґрунтування процесів зближення аграрної та переробної сфер АПК, тобто обґрунтування інтеграційних процесів. Тут необхідно виходити з того, що агропромислове виробництво є потужною складовою єдиного народногосподарського комплексу. Без промислових галузей цього комплексу виробництво, зберігання, переробка і реалізація готової до споживання продукції неможливі. Як відомо, одержання у сільському господарстві продукції на 1 гривню забезпечує виробництво продукції на 12 гривень в інших галузях економіки. Це свідчить про те, що сільське господарство, як складова аграрного сектора, формує фінансові ресурси, але отримуються вони більшою мірою в інших галузях, зокрема, у переробній промисловості та у торгівлі в ході реалізації продукції. Одним із шляхів вирішення цих проблем у ринкових умовах є розвиток агропромислової інтеграції, що на практиці означає органічне поєднання інтересів сільського господарства та промисловості на основі вдосконалення між ними виробничо-економічних зв'язків та інтересів.

Слід відзначити, що довготривала економічна криза з 90-х років загальмувала агропромислову інтеграцію і негативно позначилась на співпраці сільського господарства та промисловості.

Сільське господарство поставлене в надзвичайно важкі фінансові умови через диспропорцію цін на промислову і сільськогосподарську продукцію. Сільськогосподарські підприємства за останні роки у 5 разів скоротили закупівлю техніки, мінеральних добрив, засобів захисту рослин і тварин. Сьогодні кожне друге сільськогосподарське підприємство збиткове.

Спад агропромислового виробництва відбувся з цілого ряду причин, до яких, зокрема, належать і ослаблення, а часто й повний розрив інтеграційно-економічних зв'язків між виробниками сільськогосподарської сировини та її переробниками. Далося взнаки монопольне становище переробних підприємств, які, прагнучи забезпечити собі фінансову стабільність, з початком ринкових перетворень вдалися до застосування низьких цін на сільськогосподарську сировину. У результаті аграрні господарства втратили належні мотиви і матеріальні стимули до виробництва необхідної їм сільськогосподарської продукції, а тому різко скоротили її обсяги. Це призвело до значного зниження обсягів виробництва продовольчих товарів переробними підприємствами, а врешті-решт до зменшення місткості внутрішнього агропродовольчого ринку і зниження рівня продовольчої безпеки держави. Таким чином, агропромислова інтеграція є важливим організаційно-господарським ресурсом, використання якого багато в чому визначає ефективність функціонування агропродовольчого комплексу.

Виходячи з економічних інтересів постачальників сировини і переробних підприємств та дослідивши стан розвитку інтеграції, нами запропонована модель ефективної регіональної агропромислової інтеграції, яка передбачає:

- економічно ефективне виробництво, переробку та реалізацію на внутрішньому і зовнішньому ринках конкурентоспроможної продукції;
- вільний вибір масштабів діяльності на засадах оренди, приватної власності на землю та основні засоби;
- зміну ролі держави в управлінні виробництвом: від адміністративного втручання і до створення економічних передумов для ефективної діяльності суб'єктів господарювання;
- формування ринків матеріальних ресурсів, капіталу та праці, розвиток їх інфраструктури;
- відтворення балансу виробництва та споживання на основі маркетингових досліджень;
- заохочення малого приватного підприємництва.

Головною метою цієї моделі є стабілізація агропромислового виробництва, гарантування забезпечення продовольством населення, підвищення його купівельної спроможності.

Освоєння цієї моделі здійснюється на основі розроблення і реалізації відповідної регіональної комплексної програми, яка враховує наявний агроресурсний потенціал (земля, техніка, робоча сила), оптимізаційні баланси в галузі агропромислового комплексу та з галузями-партнерами в усіх сферах діяльності, а також джерела фінансування передбачуваних заходів в умовах фінансової кризи.